

Genitiefsteologieë

H G v d WESTHUIZEN

Genitiefsverskil

Die ontstaan van teologieë in die meervoud, en die eenderswording van teologie en ideologie, is blykbaar 'n gelyktydige proses. Die sogenaamde genitiefsteologieë soos die teologie *van* die revolusie, die teologie *van* die hoop, die teologie *van* die bevryding, die teologie *van* die strukture, die teologie *van* die godsdienste, ensovoorts, is anders as die Johannes of Pauliniese of Calvinistiese teologie. Eersgenoemdes het 'n besitlike genitief en laasgenoemdes 'n tipesende. Die onderskeid wat aangedui word met die teologie van Johannes of Paulus byvoorbeeld, betref slegs onderdele. Dit is verskillende beklemtonings. Paulus beklemtoon byvoorbeeld die skuldverlossing en geregtigheid. Johannes beklemtoon weer die doodverlossing en die ewige lewe. Maar beide beklemtoon die liefde en bevat wedersyds ook die ander elemente en gaan in elk geval uit van dieselfde hoofstuk – die verlossing in Jesus Christus, die Seun van God. Daarom noem ons in hulle geval hulle teologie, wat dieselfde teologie is, nie genitiefsteologieë nie.

Calvinisme

Ook die Calvinisme kan nie 'n genitiefsteologie genoem word nie, omdat die wese daarvan juis die Skrifmatige en Skrifgebonde is. Die hoofsake van die Calvinisme is dat God soewerein is; dat alles tot eer van God moet strek; dat die Skrif alleen ons leer hoe alles tot eer van God moet dien; dat hulle wat só leef en wil leef die ware kerk is; dat die kenmerke van die ware kerk die suiwer Woord-verkondiging, die regte sakramentsbediening en die troue tugbeoefening is; dat die soewereine God deur die prediking van die kerk onder die werking van die Heilige Gees die uitverkorenes geloofsmatig tot die ewige lewe versamel. Die Calvinistiese teologie steun só enkel en alleen op die Skrif, dat dit Calvinisties is om die Skrif na te volg, en nie Calvyn nie, waar Calvyn byvoorbeeld die Skrif verkeerd sou interpreteer volgens interne Skrifmatige getuienis.

Dialog

In die kader van die ekumenisme speel dialog 'n sleutelrol. Dit moet as *kommunikasie* (teenoor die Calvinistiese verkondiging) dien

om 'n "sharing of the good news" te bewerkstellig. Hierdie "sharing" is niks anders nie as "de eigen inbreng van de anders – gelovende of niet – gelovende op een of andere wijze te integreren" (1:134). Die Skrif word vervang. Dialoog word dan nie meer ten regte om omstandigheds-inligting gevoer nie maar om essensiële insig. So ontstaan 'n nuwe of ander evangelie of teologie (Gal 1:19). Die vrysinnige ekumenisme aan die een kant moet net soos die Bibli-sisme aan die ander kant onderskei word van die reformatoriese kruisteologie wat as Bybelse teologie ver bo alle mensewoorde sy bron vind (1:130).

Kenmerke

Die genitiefsteologieë het 'n aantal gemeenskaplike kenmerke.

1 Anti-metafisies

"God as faktor buite hierdie wêreld word nie meer erken nie. God as 'n transsendente, metafisiese God, is 'dood'. God is nie transsendent bo ons nie, maar Hy is ons vooruit in die geskiedenis. God is die God van die toekoms ... Met 'n voorstelling dat God 'buitenwêrelds' is, sal 'n mens vandag, aldus Kuitert, nie ver kom nie. Nee, ons moet God binnewêrelds ontmoet. Saam met 'n binnewêreldse siening op God, gaan 'n aardse siening op die koninkryk van God En vanselfsprekend bring dit ook 'n nuwe siening op die verlossing. .. Dan móét noodwendig die koninkryk van God in hierdie aardse werklikheid gerealiseer word ... 'n aardse verlossing" (2:20). "Ons ontmoet God nie in die hemel nie, ook nie in sy Woord nie, maar in die revolusie – daar is Hy met die saak van die mens – sy saak ten diepste – besig ... Om God te vind en Hom te volg, moet die mens voluit in die proses van die revolusie staan ... God self is in 'n wordende proses gewikkel, en daarom is Hy nie in terme van die syn te verklaar nie, maar in terme van wording en gebeure ... Natuurlik is die beklemtoning van die dinamiese aspek in die Godsbeskouing 'n korrektyf op die eensydige staties-metafisiese Godsbegrip. Maar andersins is hierdie Godsleer tog hoog verontrus-tend: Die bestaan en handelinge van God mag nie so teenoor mekaar afgespeel word nie. Of dit nog 'n persoonlike God is wat hier handel, is nie meer duidelik nie" (3:8). Die enige, unieke wese, God (NGBI) tree beide intramundaans en transmundaans op.

2 Hiernoumaals

God sal nie vertikaal – horisontaal alles nuut maak nie (Openb 21:5), maar ons moet horisontaal (-vertikaal) self alles nuut maak. "Die

nuwere teologie bepleit ... die volstrekte horisontalising van die koninkryk van God. Heil, verlossing word daarom vertikaal in terme van opheffing van die mens, bevryding van rassisme, kolonialisme en kapitalisme, optimale lewensomstandighede, gelykheid van inkomste, goeie sosiale voorsieninge en dergelike" (2:21). Ironies is hierdie verhiernoumalisering 'n futurisering van die teologie: "Hier is die nog-nie-bestaande die ware, en die bestaande die onware" (3:14).

3 Struktureel

Net soos die genitiefsteologieë almal heenwoel na revolusie, net so punt almal na 'n teologie van strukture. Die Heilige Gees werk in Christene en nie-Christene tot realisering van die koninkryk van God (2:21). So word die vure van Soweto vuur van die Heilige Gees (4:21; 1:100). "Sonde is nie net in die mens aanwesig nie, maar ook buite die mens; sonde het nie net 'n persoonlike nie, maar ook 'n bopersoonlike karakter. Teen hierdie sonde moet die kerk preek en tot bekering oproep ... Bekering beteken om jou van die wêreld af te wend – van die wêreld van die status quo moet die mens hom afwend en die wêreld moet hy omkeer ... Die gevaar van hierdie siening is dat sonde as 'n versteurde verhouding tot God geheel en al buite sig raak. Verandering van strukture is die gevolg van die bekering van die hart, maar is nie as sodanig bekering nie" (3:11).

Vanuit die nuwe soteriologie kom ook 'n nuwe ekklesiologie met 'n sterk anti-institusionele karakter. Die kerk van die Gees (charismatiese bewegings) versus die institusionele kerk (5:50). Waar die kerk nog geduld word, is waar die kernbegrip koinonia is en die kerk op die voorpunt is om Gods werk in die wêreld aan te wys, te identifiseer en te steun. Die kerk moet dus slegs dien as solidariteitsbasis vir die mense se sosiale betrokkenheid. "Verdwyn die verskil tussen kerk en wêreld nie hier volledig nie?" (3:12).

4 At-one-ment-isme

Die hele soteriologie word dus herlei tot "versoening onder volkere en geregtigheid onder mense (wat) meer aksent (kry) as die versoening met God en die geregtigheid van die geloof" (2:22). Versoening tussen mense is asof dit 'n geestelike chemiese proses moet wees om die hele mensheid tot eenheid te konsolideer – 'n moderne Babelisme, 'n toring wat die mens aan God gelyk maak en self God maak.

5 Aktiwisme

"Die dunamis van die Gees word ingeruil vir die dinamiet van die

landmyne van sogenaamde vryheidsvegters" (2:22). Dit is 'n politisering van die teologie. In hierdie kader klink die slagspreuke dikwels : Tyd vir praat is verby, tyd om te handel het aangebreek. Teologie van die Woord is net 'n teologie van woorde.

6 *Evolusionisme*

Die reformatoriese antropologie waar die mens as 'n skuldige son-
daar gesien word, word ingeruil vir die mensbeeld waar sonde ge-
sien word as ons diere-oorsprong lot, en nie as ons skuld nie. Van
hierdie lot word ons deur verandering ontslae en vorder ons (? 6) tot
bondgenoot van God – tot God self. God is dan ook nie die verbonds-
god nie, maar 'n bondgenoot god. Ironies dat ons diere-oorsprong
nie sigbaar is in die armoede nie maar wel in rykdom! "Dit lyk of net
die kapitalistiese mens in sonde ontvang en gebore is" (2:22). Die
veranderingsproses wat revolusionisties – s-evolusionisties geskied,
weet goed hoe om rykdom te verdeel maar nie hoe om dit te verkry
nie.

7 *Jesuhumanisme*

Jesus word as die groot Voorbeeld, die groot Revolusionêr, of soos
van Ruler sê as "de Partijganger der armen" gesien (2:22); nie as
Seun van God nie (7). Soos Jesus as die *mens* mens gesien word, wat
as volkome mens God word, so word die mens God – asof humani-
teit God is. Die vere deus, vere homo word beslis afgewys (8:14).
Hierdie antropologie leer dat die mens pro-eksistent is – vir die
naaste – en niks meer nie (3:11). Die humanisering van die teologie
(3:12), sien die mens as onvoltooid. "Die hele proses van die geskie-
denis is gerig op die emansipasie van die mens – bekyk vanuit neo-
marxistiese bril. Teologie ontvang 'n gereduseerde taak aangesien
die mens en sy handeling feitlik die enigste inhoud van die teolo-
gie word" (3:73).

8 *Instrumentalisme*

Die ekklesiologie word tot 'n instrumentologie verander, tot 'n "in-
strument van revolusie" (2:22). Die geskiedenis of lydensgeskiedenis
van die mensheid, is dié van God! "God is er nog niet ... God is nog
niet almagtig. Hij komt wel zover aan het eind" (8:15). Hierdie "theo-
paschitisme heeft het niet gehaald in de kerkgeschiedenis" (8:15).
Nou haal manne soos Moltmann hierdie Godslyding weer op wat
"in de eerste eeuwen van de kerkgeschiedenis (als) mogelijkheid
onder ogen gezien (is) als een oplossing voor die problemen waar-
aan kerk en wêreld leden" (8:15). Toe is dit as kettery afgewys! Die
hele geskiedenis en eksistensie word volgens hierdie siening as't

ware 'n kanaal of instrument om God te baar! Omdat God nie is nie, vind 'n etisering van die teologie plaas omdat "die mens nie met God in 'n direkte verhouding kan tree nie, maar slegs in 'n indirekte verhouding ... via sy belangstelling en liefde vir sy medemens ... Liefde tot die mens word hier as vanself liefde tot God, terwyl die omgekeerde die boodskap van die Skrif is. Dit is natuurlik deel van die revolusie in die teologie, om dinge om te keer" (3:13).

9 Pragmatisme

Uit die sekularisering van die teologie (3:12), as inhoud van die nuwe teologieë, word gedink en gehandel in God se afwesigheid(!) Die Christelike geloof is wel 'n "sprongvariatie" en daarom uniek, maar dis nie eksklusief nie. "De soort van geloof doet er dan minder toe. Zij wordt beoordeeld naar haar effectiviteit. Wat werkt is waar; wat niet werkt, heeft geen overleveringskans ... De waarheid hangt af van de werking. Daarmee is het verifikatie-beginsel weer van beslissende betekenis. Hier staat de moderne theologie haaks op het gereformeerde denken. Dan heeft immers het Christelijk geloof van elk ander vorm van godsdienst onderscheiden gezien doordat Christelijk geloof vrucht is van de openbaring van God in Jezus Christus, zoals we die ontvangen hebben in de Heilige Schrift" (8:17). Die Christelike geloof is nie maar 'n vorm van geloof in die algemeen sodat na willekeur-humanisties geregtigheid in die strukture gesoek kan word op utiliteits- en pragmatistiese basis nie. Geregtigheid is immers nie dit wat op meriete alleen maar reg lyk nie. So het die mens ook na die paradysboom, wat opsigself volmaak en goed was om van te kan eet, gekyk en geoordeel. Reg is wat in gehoorsaamheid aan God se Woord geskied. Nie eksistensiële denke nie, maar prinsipiële denke wat by God se Woord sy beginsel het en in die eksistensie opereer, is gewielspoor met ware geregtigheid. So is ook die begrip heilig by die sakramente, die kerk, oud-Israel, die tempelvoorwerpe, die sabbat, die gelowiges, ensovoorts. Op sigself is al hierdie dinge of mense, nie eksistensiel heilig nie. God alleen is heilig. Maar wanneer God dinge of mense in verband met hom plaas, heilig Hy hulle. Die verband of verhouding tot die heilige God, bepaal die perspektief op dinge. So is mense byvoorbeeld almal eksistensiel vleis, bloed, been en al die komponente van mens-wees. Maar dit maak nie alle mense gelyk omdat hulle eksistensiel gelyk is nie. Prinsipieel is daar verhoudinge waarmee rekening gehou moet word. Daarom stem die vrou wie se seun dit is, nie toe dat hy middeldeer gesny word soos die ander vrou nie (1 Kon 3:26); en daarom het Dawid die gebrekklike, eksistensiel-minderwaardige, Mefiboset, besonder lief – omdat hy sy vriend Jonatan se seun is (2 Sam 4:4).

Elders is op hierdie punt reeds ingegaan. Hier kan ons net daarop wys dat die genitiefsteologieë wat tot een vermeng word in die parskuip van die ekumenisme, 'n ideologisering van die teologie is. "Die boodskap van die Skrif word ondergeskik gestel aan 'n patroon van lewens- en wêreldbeskoulike denke wat nie uit die Skrif self opkom nie ... (Byvoorbeeld by die teologie van die revolusie is die menslike denkbeeld) : die afwesigheid van revolusie is die oorsaak van onreg en uitbuiting; die aanwesigheid van revolusie is die oplossing van alle probleme" (3:13).

TEOLOGIE VAN DIE REVOLUSIE

Ontstaan

Uit die filosofiese en ideologiese agtergronde wat funksioneer in die ekumenisme, het die teologie van die revolusie gegroei (1:203). Die proses van ontstaan en groei van ekumenisme en genitiefsteologieë is baie duidelik waarneembaar by die Wêreldraad van Kerke. In 1963 te Kampala in Uganda het hulle begin om pan-afrikanisme as die Afrika-revolusie te steun. In 1964 te Mindola in Zambië is geweld geregverdig. In 1966 te Genève, het die Amerikaanse teoloog Harvey Cox, die teologie van die revolusie gestel (9:6). In 1968 te Uppsala (Swede) is die menseregte ten koste van die reg van God wat op die troon sit (9:8), bevestig (10). Die "World Conference on Church and Society" van die Wêreldraad van Kerke het in 1966 te Genève die teologie van die revolusie die wêreld ingestuur (11:63). "Die uitdrukking : teologie van die revolusie is vir die eerste keer ... in 1964 deur Martin Schröter gebesig ... Die direkte aanleiding hiertoe moet gevind word in die lewensomstandighede van miljoene mense in die lande van die derde wêreld" (3:5). Die lewensomstandighede kan natuurlik nie sondermeer aanvaar word as legitieme grond vir revolusie nie. Die oorsake van genoemde omstandighede is dikwels van so 'n aard (byvoorbeeld kultureel, ongeletterdheid, klimatologies, polities) dat revolusie dit nie regstel nie maar dit instrument maak in die hande van imperiale magte. In hierdie sin moet die mite van die derde wêreld (5:27) ontmitologiseer word. Inderwaarheid is dit oneffektiewe regerings wat hoofsaaklik verantwoordelik is vir ekonomiese wanorde in die meeste van die betrokke lande. Geen eksterne geneesmiddel kan hiervoor help nie (5:31).

Die geskiedenis toon dat die armes (wat volgens Jesus altyd by ons sal wees) nóg die oorsaak nóg die bevoorreedes, maar instrument van die revolusie, is in die hande van nuwe of ander magheb-

bers (5:38). In die teologie van die revolusie beteken bekering dan ook die val van die rykes in die hande van rykeres(sterkeres) (5:53). In verband met die ontstaan van die teologie van die revolusie is 'n paar waarneembare faktore van belang. "The expectations of the poor themselves have been raised. Modern technology has destroyed the idea that grinding poverty is inevitable. Marxism has provided a tool for guiding revolutionary action, and finally many Christians have come to see that the Bible itself has elements within it which can be used to frame a meaningful theology of revolution" (12:3). "There is more than a little evidence (in history) to suggest that it is when conditions begin to improve and the expectations of the poor are raised that revolutions tend to break out" (12:5). Omdat vooruitgang in die revolusionêre teologie in dieselfde verhouding gepaard gaan met die agteruitgang van die reformatoriese teologie" (is) he who believes that a new man and new society can be created out of violence ... a Utopian and not a Christian" (12:8).

Uitgangspunte

Die vernaamste uitgangspunte van die teologie van die revolusie is:

1 Strukturele geweld (dikwels sonder inagneming van legitieme arbeidsverbande, opleidingsverbande, talentverbande, volksverbande – vergelyk ook die vyfde tot die tiende gebod) wat van bo sou kom en sonder perspektief is, moet met revolusionêre geweld, wat van onder kom en 'n vooruitsig het, vervang word. "Dit gaan immers om die ideaal van die humanisering van die lewe" (3:4). Hierdie "morele basis" vir die revolusie, berus behalwe op miskende lewensverbande, soos reeds gemeld, ook op 'n onreformatoriese teologie – die inkarnasieteologie. Maar ook die inkarnasieteologie word ná gebruik as uitgerafeld weer omgeruil vir 'n verder afwykende teologie.

2 Teologiese kritiek vanuit die teologie van die revolusie is dat die klassieke teologie drie prosesse het wat revolusionêr omver gegooi moet word : internalisering (geloof as 'n inwendige gebeure, is bedoel vir die sielelewe van die mens); alternasiesering (geloofrelevansie is hiernamaals gerig); sakralisering (status quoïsme waardeur die bestaande strukture as skeppingsmatig geheilig word met verwerping van die historiese proses of verandering). In plaas van die behoud van die kind word die kind revolusionêr saam met die badwater weggegooi in 'n nuwe eksklusiewe hermeneutiese beginsel : "die relevansie van die Skrif vir die ... maatskaplike werklikheid" (3:4). Omdat hiervolgens die selfstandige naamwoord in die teologie verander moet word tot werkwoorde (3:6), omdat die klassieke teologie van die Woord sogenaamd net 'n teologie van woorde is, is "die

teologie van die revolusie alleen moontlik op die basis van 'n revolusie in die teologie. Dit gaan hier dus om oneindig meer as bloot 'n eietydse inkleding van die Bybelse boodskap, dit gaan om 'n nuwe interpretasie van die Bybel self, ja om 'n nuwe teologie" (3:2). Daar is eintlik 'n paar revolusies aan die gang : wêreldrevolusie (gevoed deur wêreldagente soos VVO, OPEC, NAVO ens.); African revolution (gevoed met die gedagte dat alle nie-Afrikane uit Afrika moet); binnelandse revolusie (gevoed met die gedagte dat die RSA grensloos is en dat die imperiale magte wat die tweede en die derde revolusie betref, net in die "verlossing" van die "slagoffers" belangstel en in niks meer nie!); kulturele revolusie (kontra-kultuur). Al hierdie revolusies word uit 'n teologiese of filosofiese of nog beter ideologiese gedagte gesterk, naamlik die onvermydelikheid van die revolusie en die disintegrasie van bestaande ordes (5:63).

Argumente

Die vernaamste argumente wat ten gunste van die teologie van die revolusie aangevoer word, uit die Bybel, is

- 1 Die Eksodus van Moses en Israel waardeur God die onderdrukkers dan van die troon sou gestoot het (Eksodus 5:1; Luk 1:52). Ons gaan op hierdie aspek later vollediger in.
- 2 Die kruisiging van Christus word gesien as die onafwendbare lyding ter wille van die revolusie (12:4).
- 3 Jesus word as Seloot of pro-Seloot gesien (13:3; Simon Seloot of op Aramees Kananeër – Luk 6:15; Hand 1:13; Matt 10:4; Mark 3:18; Judas Iskariot wat dan nie van die dorp Kariot kom nie maar lid sou wees van Sicarii of dolkstekers – Hand 21:38; Jesus self met sy ruoerige intog in Jerusalem, tempel-reiniging, swaardopdrag in Luk 22:36, gewapende dissipels in Getsémané, volgens kruisopskrif van Pilatus 'n agitator of koning, jakkalsbenaming vir Herodes volgens Lukas 13:32, ironiese verwysings na vorste, Lukas 22:25 en ophitsing volgens Lukas 23:2 om aan keiser nie belasting te betaal nie).

Verdiskontering

Die volgende moet egter verdiskonteer word:

- 1 Net soveel, nie meer bewysplase, kan aangevoer word wat in perspektief met die reeds genoemde, aantoon dat Jesus nie polities gemotiveerd was in sy optrede nie: Weerhou van geweld (Matt 5:39); bemin vyand (Matt 5:44), vredemakers (Matt 5:9); swaardverbod (Matt 26:52); Matteus 'n gehalte tollenaar vir die Selote, is ook in die dissipelkring; politieke versoeking van Satan word afgewys (Matt 4);

Hy weier om Hom as koning te laat kroon (Joh 6:15); Sy koninkryk is nie van hierdie wêreld nie (Joh 18:36); Jesus beveel om aan die keiser te betaal wat hom toekom (Luk 20:25) ensovoorts. By noukeurige Skrifmatige eksegeese van beide stelle teksverwysings, word bevind dat daar geen grond vir 'n teologie van revolusie kan wees nie. Die swaard-opdrag staan juis op persoonlike verdediging teen fisiese aanslag – miskien selfs van die kant van die “Jewish Patriotic Front” (14:3). Jesus se geweld met die tempelreiniging, is die uitoefening van sy wondermatige krag waarmee hy ook die see en die wind kan gebied. Die teologie van die revolusie staan tog nie die wondermatige kontrole van see en wind voor nie! Jesus bring inderdaad 'n nuwe struktuur, die nuwe aarde, deurdat Hý alles nuutmaak (9; Openb 21:1,15), wanneer die aarde en die werke wat daarop is, sal verbrand (2 Petr 3:10). Die geloof waarin ons hierdie nuwe bedeling (= struktuur) verwag, het reeds 'n uitwerking in daardie rigting. Maar dis 'n uitwerking, nie 'n doel nie. Die doel is God se doel, waarmee ons ons met blydschap vereenselwig en ook ten doel stel, maar die bewerking daarvan is God se werk wat deur ons as bevoorregte gedeeltelike instrument 'n uitwerking het (Jak 2:17). Die vernuwing staan in Openbaring 21:5 in die teenwoordige tyd, 2 Korinte 5:17 in die voltooië tyd, in Galate 6:16 byna tydloos, maar alles in afhandeling in die toekomstige tyd wanneer die nuwe hemel en die nuwe aarde kom (Openb 21:1). God bewerk die ewigheid vir ons wanneer die drie dimensies van tyd een word, sonder verlies van een dimensie. In die gees van die ekumenisme sê Harvey Cox byvoorbeeld: “Wij zouden weten, dat, als we het niet zelf maken 'het koninkrijk van God nooit zal komen' ... Cox ziet van hieruit vooral machtige perspectieven met name voor het gesprek met die marxisten ... Hij noemt de verdeeldheid tussen de zg. 'vrije' en de communistische wereld 'steriel en afstands'” (9:12,13).

Die NGB artikel 36 is ons belydenis: “Daarom verwerp ons die Wederdopers (ook die beweging van charismatici vandag?) en ander oproerige mense, en in die algemeen almal wat die owerhede en regeerders verwerp en die regtelike mag omver wil stoot, wat die gemeenskap van goedere invoer en die eerbaarheid wat God onder die mense verorden het, in verwarring bring”. “Hier wordt deelname aan de revolutie echt en zeer beslist verboden” (9:19). Calvin, en so die reformatoriese teologie, en die Bybel, ken die reg van ongehoorsaamheid, maar dan volgens Godsprioriteite en nie volgens humanistiese nie (15: IV, XX,32 en 22; Hand 5:29). Selfs teen die revolusie kan ons nie as kerk met 'n teologie van die revolusie kom nie. Ons as gelowiges se taak is om te getuig. “Protest-demonstraties lijken ons wereldgelijkvormig. Een sit-down-staking als dwangmiddel wijzen wij af. Maar het actuele evangelische getuienis dragen wij uit. Verder komen wij niet. Maar zo komen we net ver genoeg, naar

het woord van Openb 11 over de laatste twee getuigen. Zij staan voor de Here der ganse aarde. Hun getuigenis is ook een oecumenisch getuigenis! Daar stáán ze en straks liggen ze ... Wij sluiten ons niet op: de *brede* straat van de *grote* stad is werkterrein voor Gods getuigen. Maar die stad wordt geestelijk genoemd Sodom en Egypte, 'alwaar ook hun Here gekruisigd word' ... En dat 'beest uit de aarde' (Openb 13) heeft 'horens als die van het Lam'. De naam van Christus wordt geschreven in de vlag van die revolusie. En het evangelie, de Bijbel, mag de term leverer. 'De vrou op het Rode Beest, (Openb 17), een afvallige ontrouwe kerk, geeft de leiding aan het wereldle-ven" (9:26).

2 Die eiesinnige omgang met die Bybel blyk baie duidelik wanneer die teologie van die revolusie die Bybelse feitelikheid van gesag (5:71; vyfde gebod; Matt 22:15-22; Joh 19:6-16; Hand 5:29; in verband met die heersende of die status quo-positie van slawe: 1 Petr 2:18,19; Ef 6:5,6; Kol 3:22; Titus 2:9,10; 1 Kor 12:12,13, Filémon 16: ouketihōs doulon all' huper doulon – nie meer as 'n slaaf nie, maar méer as 'n slaaf = 'n slaaf plus) karikaturiseer. "They argue that Paul (Rom 13:1-7) and Peter (1 Petr 2:13-14) were simply giving practical advise to Christians in a situation where rebellion would have been futile. The implication is, therefore, that rebellion is only justified where it has a real chance of succeeding" (12;6, 16:25).

3 Jesus se houding teenoor die terroristiese of revolusionêre front, soos dit in sy onwandering bestaan het, was nie om die regverdigste volksaspirasie om volk te wees, om soewerein te wees, om 'n eie land te hê, te dwarsboom nie. Inteendeel, God het self die historiese en geografiese grense van volke gewil (Hand 17:26). Maar die revolusionêre religieusgemotiveerde vervanging van 'n sondige struktuur met 'n ander sondige struktuur (13:3), asof dit die doel van die Messiaanse verlossing van die profete is, word afgewys. Die Joodse Christene het dan inderdaad in 66 n C. nie aan die Joodse opstand deelgeneem nie (13:3). "Christ did not only say No to the Zealot movement, but He also strongly warned against this revolutionary line of thought with its false theology of hope" (14:1).

Die magnificat (Luk 1:46-55) en die benedictus (Lukas 1:68-79) wat in Lukas 1:52 en 71 vir die revolusionêre iets revolusionêre het, moet in die korrekte struktuur of perikoop gesien word, dit wil sê in verband gesien word. "The word 'enemies' does not call for a political interpretation but for a covenantal interpretation" (14:2). Die vyande van die waarheid van die verbond is meer binne as buite die verbondsvolk. "Luke portrays Christ as being born in a circle which did NOT accept the Zealot Gospel. The taxation was in those times the Zealotic shibboleth"! (14:8). Die profetiese rede van Jesus (Matt 24; Mark 13; Luk 21; Openbaring van Johannes) is eensdeels in lyn

met die Ou Testamentiese profesieë en anderdeels die kern van wat ook verder in die Nuwe Testamentiese geskrifte gevind word (14:2), veral oor die apostasie of afvalligheid waaruit die valse profete, Babilon, die antichris ensovoorts, kom. Daarom word Jesus se profetiese rede genoem “a prophecy against the apostate Jerusalem. He said that He would come with the covenant wrath of God. He, as the rejected Messiah, would act against His people and against the Holy City. We can also interpret Matt 24 with the knowledge we have of the Zealot movement. It was against an Israel which looked for its salvation as coming from its theology of liberation that Jesus spoke: ‘All who take the (revolutionary) sword will perish by the sword’ (In) Matt 24:15 compare with Luke 21:20 ... most interpreters come to the naive thesis that it is the Roman army which is meant. But how would it be possible to escape from a Jerusalem when the Roman army banners were even in the tempel courtyard? Yet the text of Matthew, Mark and Luke speaks of the command to *flee!* How in the world could it be possible to flee from Jerusalem when the Romans were everywhere (luke 21:21)? We must come to the conclusion that *the abomination of desolation* = the Zealot army camps in Jerusalem (the walls!) and the temple area’ 14:2).

Die valse profete (Matt 7:15; 24: 4-6, 11,24,25) “acted always in the circle of the covenant people. The false prophets of the words of Jesus are moreover men who made *political* propaganda in the same way the false prophets in the days of Ahab and Jeremiah. They were indeed the prophets of the Jewish Patriotic Front ... They promised the coming of a messianic event such as in the days of Moses. It is for this reason the desert is mentioned here (Matt 24:26; compare Acts 21:38). We know from Flavius Josephus that many such ‘prophets’ led people astray in the days before the Jewish War. They were a real danger for the Jewish members in the Church and also for the believers in the diaspora’(14:3).

Ook Paulus neem die standpunt van die Here in (Joh 19:11), as hy in Rom 13 die regering-exousia van God sien soos hy die kerkleiding – exousia in 1 Thess 5 ook van God sien – beide (soos die NGB art 36) “are placed in the setting of the expectation of the Day of the Lord” (14:4).

Ook Petrus spreek hom uit teen die revolusionêre teologie (1 Petr 2:13-17; vergelyk Spr 24:21; 1 Petr 4:15). “Today we would perhaps speak of terrorist and revolutionary agents (for meddlers in other men’s matters (1 Petr 2:14; 4:15)” (14:4). In 2 Petrus 2:1 is weer sprake van die valse profete waarvan Jesus in Matteus 24 spreek. In 2 Petrus 2:10,11 word ’n engele-voorbeeld gegee om nie die kuriotêtos (heerskappy) te verag nie.

Judas waarsku teen die “goddelose mense wat die genade van onse God verander in ongebondenheid, en die enigste Heerser, God,

en onse Here Jesus Christus verloën (V4) . . . en verag die heerskappy en laster die heerlike wesens (doxas) (v8)”.

Die apokaliptiese boeke 2 Tessalonisense en Openbaringe, moet ook nie in lyn met die Joodse apokaliptiek uitgelê word nie – asof die owerheid (die Romeinse) die dier is, of Babilon of Egipte of Sodom, of die wettelose. Dit moet ibn lyn met die profesie van die Ou Testament en die profetiese rede van Jesus uitgelê word. So staan Openbaring 13 nie in opposisie met Romeine 13 nie.

“Paul calls the Jewish revolutionary movement apostasy (apostasia; RSV: rebellion) and lawlessness (2 Tess 2:3) . . . The Reformation was right in seeing the, ‘babilon’ of Revelation as a phenomenon called the false church” (14:6). In ooreenstemming met Openbaring 13 en 17 “wordt de afvallige kerk een internationale politieke macht, de vrouw op het rode beest” (9:11).

Verwysings

1. J P Versteeg e a, *Gij die Eertijds verre waart . . . Een Inleiding tot de Gereformeerde Zendingwetenschap*, De Banier – Utrecht, 1978.
2. L Floor, *Die Neo-Marxisme in die Moderne Teologie en ons Antwoord daarop*, In die Skriflig, Sept 1976.
3. J A Heyns, *Teologie van die Revolusie*, IBC-Studiestuk 128, Julie 1978.
4. H G van der Westhuizen, *Vure van Soweto*, Leer en Lewenskewessies in Suid-Afrika, Junie 1977.
5. John Eppstein, *The Cult of Revolution in the Church*, Valiant Publishers, Sandton, 1974.
6. G C van Niftrik, *De Vooruitgang der Mensheid*, Callenbach – Nijkerk, 1966.
7. J C Maris, *Dat Jezus Christus de Zoon van God is*, Internasionale Raad van Christelike Kerke, De Bilt, 1976.
8. W H Velema, *Moderne Teologie en het Neomarxisme, verenigd in de Wereldraad van Kerke*, In die Skriflig, Desember 1976.
9. G Zomer, *Op weg . . . Waarheen? Wie maak alle dinge nuwe? Een vraag aan het adres van de “teologie van de Revolusie”*, De Vuurbaak, Groningen, 1971.
10. H G van der Westhuizen, *Bybelse Basis vir menseregte*, Hervormde Teologiese Studie, Jg 34, Af1 1 en 2.
11. J J Steenkamp, *Die Hantering van die Rassevraagstuk in die Ekumeniese Beweging*, B D III, Universiteit van Pretoria.
12. David Kingdon, *A Gospel of Violence? An Encounter Information Booklet*.
13. G M M Pelsner, *Jesus en geweld*, Die Hervormer, September 1977.
14. C van der Waal, *Revolutionary Movements and the New Testament*, An Encounter Information Booklet.
15. Johannes Calvyn, *Institutio Religionis Christianae*.
16. P S Dreyer, *Dienspligweiering, 'n Christen en Geweld*, HAUM, 1980.